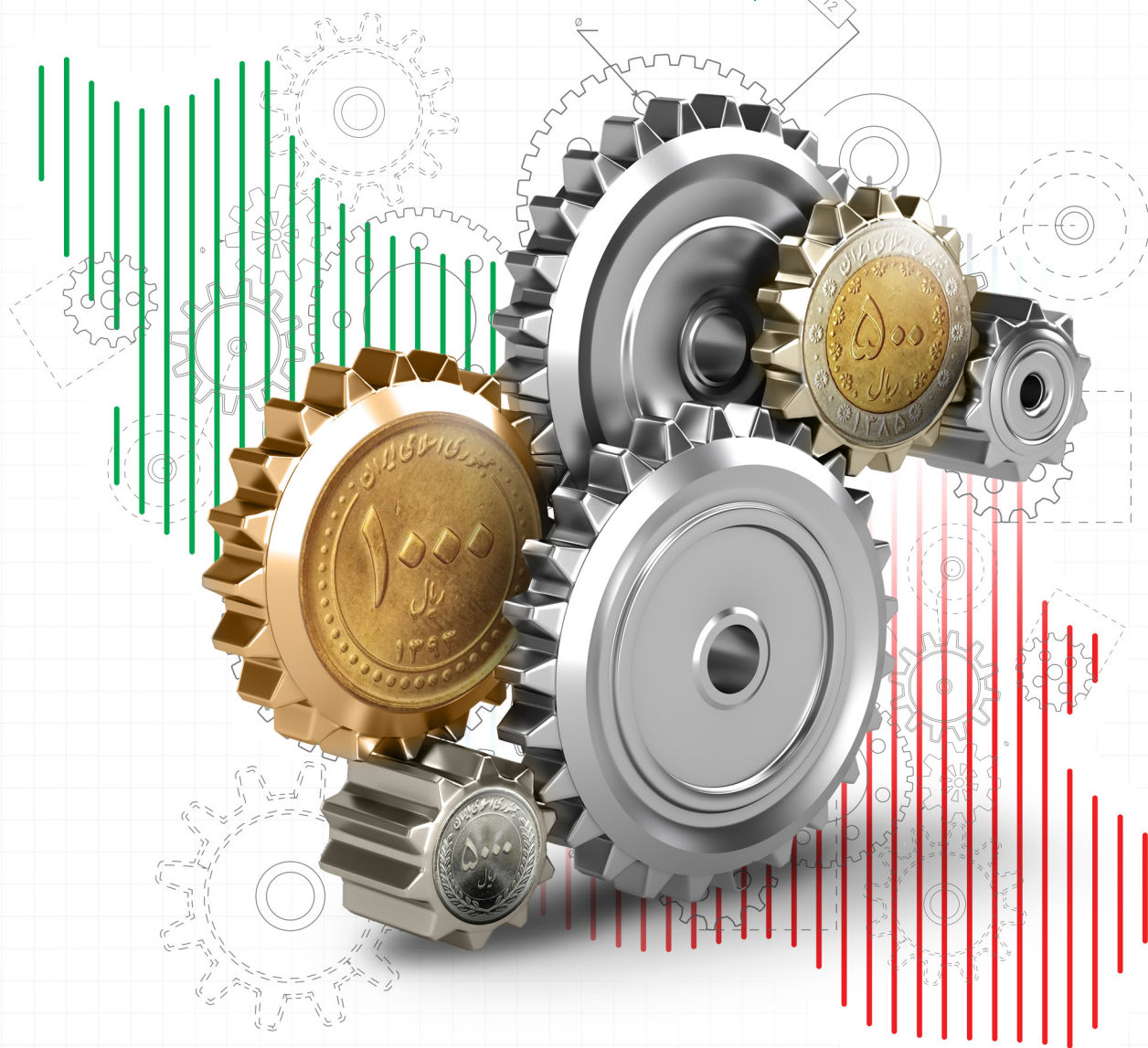

مرکز پژوهش‌های اتاق ایران

برنامه‌های پیشنهادی وزارت امور اقتصادی و دارایی از منظر پارلمان بخش خصوصی

مرداد ۱۴۰۰

نحوه تقسیم کار بین وزارتخانه‌ها در ایران در حوزه‌های مختلف یکی از چالش‌های مدیریت بخش عمومی در ایران است. موضوعاتی مانند نحوه اداره امور آب، کشاورزی، صنعت و تجارت و غیره همواره بحث برانگیز بوده است. اغلب متخصصان، ریشه پاره‌ای از مسائل حاد کنونی را روشن نبودن دقیق صلاحیت‌ها، اختیارات و مسئولیت‌های وزارتخانه‌ها و سازمان‌های دولتی می‌دانند. از این رو اگر چه عنوان این مجموعه گزارش‌ها بر حسب وزارتخانه‌های موجود انتخاب شده است اما محتوای آنها موضوعات فرا دستگاهی را دربرمی‌گیرد و انتظار می‌رود وزرای پیشنهادی برای حل موضوع فوق برنامه‌هایی ارائه کنند.

شناسنامه گزارش

عنوان:

برنامه‌های پیشنهادی
وزارت امور اقتصادی و دارایی
از منظر پارلمان بخش خصوصی

مدیریت پژوهش‌های اقتصادی

تهیه کننده: جناب آقای سیامک لطیف

همکاران طرح:

کمیسیون‌های تخصصی: توسعه پایدار، محیط زیست و آب، توسعه صادرات غیرنفتی، حقوقی و قضایی، حمل و نقل و لجستیک، فناوری اطلاعات و ارتباطات، کسب و کار دانش بنیان، معادن و صنایع معدنی، تسهیل تجارت و مدیریت واردات، کشاورزی و صنایع وابسته

اتاق‌های استانی: آبادان، ارومیه، بجنورد، بندرعباس، بیرجند، خراسان رضوی، سمنان، سنج، شیراز، کرمان، همدان

شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی

تاریخ انتشار: مرداد ۱۴۰۰

واژه‌های کلیدی: وزارت امور اقتصاد و دارایی، فرصت‌ها و چالش‌ها، برنامه‌های راهبردی

نشانی: تهران، خیابان طالقانی، نبش خیابان شهید موسوی (فرصت)، پلاک ۱۷۵

فهرست مطالب

۵	ماموریت و جایگاه وزارت امور اقتصادی و دارایی
۶	۱. مبانی تحلیلی تدوین برنامه وزارتخانه
۱۰	۲. راهبردهای پیشنهادی برای وزارت مورد نظر
۱۰	۳. اهم اهداف و برنامه‌ها ذیل راهبردهای بند ۳ به تفکیک حوزه‌های عملیاتی وزارتخانه
۲۶	منابع و ماخذ

ماموریت و جایگاه وزارت امور اقتصادی و دارایی^۱

براساس ماده (۱) قانون تشکیل وزارت امور اقتصادی و دارایی، تنظیم سیاست‌های اقتصادی و مالی کشور، ایجاد هماهنگی در امور مالی و اجرای برنامه‌های سیاست‌های مالی و تنظیم و اجرای برنامه همکاری‌های اقتصادی و سرمایه‌گذاری‌های مشترک با کشورهای خارجی جزو وظایف این وزارتخانه می‌باشد. همچنین در دیگر قوانین و اسناد بالادستی از جمله قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور، قانون برنامه ششم توسعه و سیاست‌های کلی حاکم بر آن، قانون محاسبات عمومی، قانون برنامه و بودجه، قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور، قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار، قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)، قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی و ... ماموریت‌ها و وظایف متعدد و متنوع دیگری بر عهده این دستگاه از جمله در حوزه‌های نظارت مالی و خزانه‌داری کل کشور، مدیریت بدهی و دارایی‌های عمومی، امور بانکی و بیمه‌ای، بازار سرمایه، خصوصی سازی، امور مالیاتی، امور گمرکی، سرمایه‌گذاری خارجی و ... نهاده شده است. لازم به ذکر است وزارت امور اقتصادی و دارایی با ۲۱ سازمان و شرکت تابعه از جمله کلیدی‌ترین وزارتخانه در بدنه دولت می‌باشد که با در اختیار داشتن مسئولیت وصول حدود ۷۵ درصد منابع عمومی دولت و پرداخت اعتبارات دستگاه‌های اجرایی نقش بسزایی در مدیریت مالیه عمومی و به تبع آن استمرار وظایف حاکمیتی دولت بویژه در شرایط مواجهه با تنگنای مالی ناشی از تحریم‌ها و تبعات مالی مترتب بر شیوع ویروس کرونا می‌باشد:

اهم وظایف و اختیارات این وزارتخانه به شرح ذیل می‌تواند مدنظر قرار گیرد:

- اجرای وظایف خزانه‌داری کل کشور (اعم از وصول و دریافت منابع عمومی دولت و تمرکز آن در حساب‌های خزانه نزد بانک مرکزی و پرداخت هزینه‌های جاری، عمرانی و تملک دارایی‌های مالی در سقف اعتبارات تخصیص یافته، انجام امور نظارت مالی از طریق انتصاب ذیحساب و معاون ذی‌حساب در دستگاه‌های اجرایی، تهیه و تنظیم صورتحساب عملکرد بودجه سالانه کل کشور، مدیریت دارایی‌ها و بدهی‌های عمومی، انتشار اوراق مالی دولتی و ...) - (دستگاه ستادی: خزانه‌داری کل کشور)

- راهبری هیئت مقررات‌زدایی و بهبود محیط کسب و کار از طریق دبیرخانه مستقر در وزارت (در راستای مدیریت مجوزها و حذف مجوزهای مغل کسب و کار و تصویب برنامه اجرایی - عملیاتی ارتقای رتبه ایران در شاخص‌های بین‌المللی کسب و کار و ...) - (دستگاه ستادی مرکز ملی مطالعات پایش و بهبود محیط کسب و کار)
- راهبری چارچوب‌های قانونی و حقوقی نظام مالیاتی کشور (دستگاه ستادی: سازمان امور مالیاتی کشور)
- رصد و پایش تحقق اهداف سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی و ارائه گزارش عملکرد مفاد قانون سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی از طریق دبیرخانه شورای عالی اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی مستقر در ستاد وزارتخانه - (دبیرخانه شورای عالی اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی)

^۱ - انتظار می‌رود برنامه پیشنهادی در حوزه وظایف و اختیارات واقعی وزارت مربوطه، پیشنهاد گردد.

- اجرای برنامه خصوصی‌سازی و واگذاری سهام شرکت‌های دولتی از طریق تصمیمات اتخاذ شده در هیئت واگذاری و اجرای آن توسط سازمان خصوصی‌سازی - (دستگاه مجری: سازمان خصوصی‌سازی)
- اعمال حاکمیت دولت در اجرای قانون امور گمرکی (اعم از انجام تشریفات قانونی ترخیص و تحویل کالا، کنترل و نظارت بر امر عبور کالا از قلمرو کشور و...) و سایر قوانین و مقررات مربوط به صادرات و واردات و عبور (ترانزیت) کالا و وصول حقوق ورودی و عوارض گمرکی و مالیات‌های مربوطه و الزامات فنی و تسهیل تجارت و ... (دستگاه ستادی: گمرک ج.ا.ا)

- مدیریت اموالی که به موجب قانون به تملک، تصرف، تحت توقیف و یا مدیریت دولت در می‌آید. (دستگاه مجری: سازمان جمع‌آوری و فروش اموال تملیکی)

- راهبری و مدیریت مجامع شرکتهای دولتی و تبیین سیاست‌ها و برنامه‌ریزی امور بانکی و بیمه‌ای و پایش و نظارت مداوم برای تحقق اهداف پیش‌بینی شده (دستگاه ستادی: معاونت امور بانکی، بیمه و شرکت‌های دولتی)
- انجام امور مربوط به جلب و حمایت از سرمایه‌گذاری خارجی و کمک‌های اقتصادی و فنی در کشور و همچنین ارائه وام و تسهیلات و سرمایه‌گذاری در کشورهای دیگر (دستگاه ستادی: سازمان سرمایه‌گذاری خارجی و کمک‌های اقتصادی و فنی ایران)

- تعیین سیاست‌های کلی و نظارت عالی برای ساماندهی و توسعه بازار سرمایه (دستگاه مجری: شورای عالی بورس)

۱. مبانی تحلیلی تدوین برنامه وزارتخانه شامل:

- ۱-۱. فرصت‌ها و ظرفیت‌های اقتصادی کشور در حوزه وزارت مربوطه (با نگاه به مسائل داخلی و آخرین تحولات بین‌المللی)
- استفاده از ظرفیت کاهش نرخ سود بین بانکی تا مرز ۱۸,۳۱ درصد تا تاریخ ۲۴ تیرماه سال جاری و افزایش نقدینگی از طریق انتشار اوراق مالی کوتاه مدت و تامین مالی غیرتورمی بودجه
- عمیق‌تر شدن بازارهای مالی کشور با توجه به حدود ۵۰ میلیون کد بورسی فعال در بازار سرمایه و تجربه تامین مالی حدود ۲۰۰ هزار میلیارد تومان در سال گذشته از طریق ۴۲ مرحله حراج هفتگی و فعال‌تر شدن عملیات بازار باز
- پررنگ شدن نقش درآمدهای مالیاتی در تامین مالی دولت با توجه به کاهش سهم نفت و جایگزینی درآمدهای پایدار در تامین مالی دولت و با تاکید بر تبیین پایه‌های مالیاتی جدید و تشدید مقابله با منافذ فرار مالیاتی و بازنگری در معافیت‌های غیر کارای مالیاتی

- تدوین پیش‌نویس لایحه اصلاح قانون مالیات‌های مستقیم در قالب سه محور کلی ساماندهی معافیت‌ها و مشوق‌های مالیاتی، اجرای سیستم مالیات بر مجموع درآمد اشخاص حقیقی و برقراری مالیات بر دارایی‌ها (مالیات بر عایدی املاک، مالیات سالانه املاک و مالیات سالانه خودرو)
- بهره‌گیری از ظرفیت‌های نهادهای مدنی و واسطه اقتصادی (اتاق بازرگانی، اتحادیه‌های صنفی و...) برای کاهش فرار مالیاتی.
- شفافیت در اعمال سیاست‌های تشویقی مالیاتی و همچنین هدفمند نمودن آن‌ها در راستای حمایت موثر از تولید داخلی کشور
- حجم بالای اموال و دارایی‌های مازاد در دستگاه‌های اجرایی و استفاده از ظرفیت مذکور برای تامین مالی بودجه
- ضرورت پرهیز از تامین مالی ناترازی بودجه با اتکا به منابع پایه پولی و تبیین سازوکارهای تامین مالی کوتاه مدت بودجه جهت بهبود مدیریت نقدینگی خزانه در شرایط اضطراری
- ضرورت ارتقای کارایی تخصیص منابع و به تبع آن کاهش هزینه‌های مربوط به انجام امور حاکمیتی از طریق ارتقای چارچوب‌های پاسخگویی و همچنین بازنگری در ساختار و تشکیلات عریض و طویل نظام دیوانسالار دولت
- ساده‌سازی تشریفات ترخیص برای فعالان تجارت خارجی کشور بالاخص تولیدی‌ها با استفاده از بهبود فرآیندها، پیاده‌سازی پروژه‌های مکانیزاسیون و هوشمندسازی و همچنین اجرای طرح‌های خدماتی/تسهیلاتی با استفاده از ظرفیت‌های قانونی از جمله استراتژی‌های سازمانی در طی سنوات گذشته
- اتصال و تبادل اطلاعات با کلیه ذی‌نفعان و سازمان‌های همکار و همجوار در بستر امن تبادل اطلاعات از طریق ایجاد پنجره واحد تجارت فرامرزی
- تقویت بازار بیمه اتکایی کشور از طریق ایجاد ظرفیت مشترک بازار، ایجاد کنسرسیوم‌های بیمه‌ای مختلف و انتقال بخشی از ریسک‌ها به بازارهای آسیایی و آفریقایی
- عمیق‌سازی بازار سرمایه از طریق ارتقاء ظرفیت هسته اصلی معاملات تا ۳ برابر ظرفیت قبلی و سامانه‌های مرتبط
- شفاف‌سازی امور بخش عمومی به ویژه امور مربوط به توزیع فرصت‌ها، امکانات و تسهیلات بخش عمومی.
- طراحی سازوکار افشاء و انتشار اطلاعات برای اعمال نظارت عمومی، به ویژه بهره‌گیری از رکن چهارم دموکراسی.
- طراحی واستقرار نظام پاسخگویی در بخش عمومی در قالب اصلاح قانون محاسبات عمومی کشور.
- انتشار آنلاین اطلاعات مالی و حمایتی بخش عمومی در محیط الکترونیکی.

۲-۱. آسیب‌شناسی مسائل پیش روی اقتصاد ایران (در دوره ۴ ساله آتی)

- تشدید محدودیت‌ها و تنگناهای ناشی از دسترسی به منابع ارزی و ورود سرمایه‌گذاری خارجی با توجه به استمرار محدودیت‌ها و تنگناهای دسترسی به نظام مالی بین‌المللی و همچنین عدم تصویب لوایح مرتبط با FATF^۱ (کارگروه اقدام مالی)^۲ برای خروج ایران از لیست سیاه FATF یعنی لایحه CFT (لایحه مقابله با تامین مالی تروریسم) و پارمو (لایحه الحاق ایران به کنوانسیون مبارزه با جرائم سازمان یافته) می‌باشد. بدیهی است چنانچه همه تحریم‌ها هم برداشته شود لیکن مشکل FATF حل نشود باز هم در فعالیتهای بانکی با بانک‌های دنیا روند عادی وجود نخواهد داشت. مضافاً اینکه ریسک کشور به واسطه قرار گرفتن در لیست سیاه، موجبات افزایش ریسک کشور و عدم ورود سرمایه‌گذاری خارجی به کشور خواهد شد.
- استمرار عدم واقعی‌بینی در پیش‌بینی منابع و مصارف عمومی دولت و یا به تعبیر دیگر اتکاء به منابع واهی و ناپایدار در پیش‌بینی منابع توأم با ماهیت ناکارا، قطعی، چسبنده و فزاینده هزینه‌ها (به جهت تعدیل آن با تورم حاصل از بی‌انضباطی پولی) به انضمام تداوم تحریم‌ها و ... که در مجموع موجبات تشدید بیشتر ناترازی و کسری بودجه دولت و تبعات منفی آن بر متغیرهای کلان اقتصادی و حوزه کسب‌وکار و اخلال در اجرای مطلوب وظایف حاکمیتی دولت را به دنبال خواهد داشت. (میان مدت)
- بروز سلطه مالی ناشی از استقلال ناکافی بانک مرکزی و تحمیل تکالیف بودجه‌ای و غیربودجه‌ای به نظام بانکی (تعهدات ضمنی و احتمالی) و به تبع آن بروز کسری بودجه پنهان (میان مدت)
- آثار و تبعات ناشی از کسری و ناترازی بودجه بیشتر مربوط به نحوه جبران کسری می‌باشد. تأمین کسری اگر از منظر معوق نمودن بدهی‌ها و انتشار اوراق مالی یا به عبارت دیگر به طور مستقیم یا غیرمستقیم از منابع پولی تأمین گردد، علاوه بر انباشته شدن بدهی‌ها، ایجاد تورم دائمی و کاهش رفاه عمومی را به دنبال دارد. علاوه بر این فشار بر منابع بازارهای مالی جهت جبران ناترازی بودجه، امر سرمایه‌گذاری را نیز دچار اخلال می‌نماید. چنانکه در سال‌های اخیر خالص تشکیل سرمایه در کشور، منفی بوده است. (کوتاه مدت)
- مشکلات و نارسایی‌های مربوط به توانمندسازی بخش خصوصی به جهت وجود تعارضات منافع در تصمیمات مربوط به هیات واگذاری و دبیرخانه شورای عالی اصل (۴۴) قانون اساسی به عنوان بازوی نظارتی شورا. در این ارتباط لازم به ذکر است وزیر امور اقتصادی و دارایی به عنوان رئیس هیات واگذاری و به منظور هماهنگی در اجرای مواد قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی مسئولیت اتخاذ تصمیم در خصوص اجرای برنامه‌ها و خط‌مشی‌های

^۱ - Financial Action Task Force – (FATF)

^۲ - FATF یک قرارداد نیست، یک سازمان بین دولتی است. در سال ۱۹۸۹ به ابتکار کشورهای عضو گروه «جی ۷» تشکیل شد تا بررسی‌هایی درباره وضعیت قوانین مبارزه با پول‌شویی در بازارهای مختلف مالی را در سرتاسر جهان انجام دهد و نتیجه آن را در جلسات هر چهار ماه یک بار خود به اطلاع کشورهای عضو برساند تا این کشورها بتوانند ریسک سرمایه‌گذاری در بازارهای مالی هدف را بررسی و در مورد سرمایه‌گذارانی که به «کشورهای مشکوک» می‌روند احتیاط کنند.

کلی واگذاری و تعیین تکلیف بنگاه‌های مشمول واگذاری اعم از تصمیم‌گیری در خصوص سازوکارهای اجرایی شیوه واگذاری، تعیین قیمت پایه، اهلیت و ... دیگر موارد اجرایی در امور واگذاری بر عهده دارد. این در حالی است که وزیر امور اقتصادی و دارایی (به جهت استقرار دبیرخانه شورای عالی در وزارتخانه مذکور)، وظیفه دبیر شورای عالی اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) و عملاً بر اجرای مفاد قانونی که خود یک رکن آن می‌باشد (رئیس هیات واگذاری) از طریق ارائه پیشنهاد جهت تصویب در شورای مذکور، نظارت می‌نماید که این امر به جهت وجود تعارضات منافع، از کارایی و اثربخشی لازم برخوردار نبوده و بالتبع نمی‌تواند الزامات مورد نیاز برای توانمندسازی بخش خصوصی و اجرای مطلوب برنامه خصوصی‌سازی و واگذاری بنگاه‌های اقتصادی را به دنبال داشته باشد.

- شرایط رکودی حاکم بر بازار املاک و مستغلات و امکان بروز عدم رعایت صرفه و صلاح دولت در تامین مالی بودجه به اتکاء فروش دارایی‌های مازاد دستگاه‌های اجرایی (کوتاه مدت)
- رسیدن به هسته سخت اصلاحات در کاهش هزینه‌ها در بازه کوتاه مدت، در حالی که با روی کار آمدن دولت جدید توقعات و انتظارات عامه جامعه متضمن افزایش هزینه‌ها و بار مالی اضافی بر بودجه دولت از منظر ترمیم وضعیت معیشتی و اقتصادی بوده و همچنین عدم امکان تحمیل بار مالیاتی اضافی بر پایه‌های مالیاتی (مولد) فعلی و در مجموع پایدار بودن کسری بودجه حداقل در بازه سال جاری (کوتاه مدت)
- بالا بودن حجم اقتصاد غیررسمی و زیرزمینی و فرصت‌های فرار مالیاتی و اجتناب از پرداخت مالیات (میان مدت)
- تشدید برخورداری بخش‌های اقتصادی از معافیت‌ها و مشوق‌های مالیاتی در شرایط شیوع کرونا توأم با غیر هدفمند و ناکارا بودن معافیت‌ها و مشوق‌های مالیاتی سال‌های اخیر (میان مدت)
- پایین بودن بهره‌وری عوامل تولید و از جمله سرمایه و نیروی انسانی جهت تحقق رشد پیش‌بینی شده از محل بهبود بهره‌وری عوامل تولید در اسناد بالادستی (میان مدت)
- عدم ایفای نقش جدی بازارگردانی و خرید و فروش اوراق بدهی دولت در بازار ثانویه از سوی بانک مرکزی (کوتاه مدت)
- انجماد دارایی‌های بانک‌ها و ناکارایی ضمانت‌های اجرایی پیش‌بینی شده در واگذاری اموال مازاد بانک‌ها (میان مدت)
- پایین بودن نسبت کفایت سرمایه بانک‌ها و بیمه‌های دولتی (میان مدت)
- ماهیت زیان ده و لزوم اصلاح ساختار عمده شرکت‌های دولتی باقیمانده در لیست واگذاری (میان مدت)
- ناکارایی و یا فقدان سازوکارهای اجرایی لازم برای توسعه و ارتقای رقابت‌پذیری بخش‌های خصوصی و تعاونی در مقایسه با شرکت‌ها و موسسات اقتصادی تابعه و وابسته به نهادهای عمومی غیر دولتی (میان مدت)

۲. راهبردهای پیشنهادی برای وزارت مورد نظر

با عنایت به وظایف وزارت امور اقتصادی و دارایی در قوانین و اسناد بالادستی به شرح مذکور و بویژه در حوزه تنظیم سیاست‌های مالی و اقتصادی از یکسو و آسیب‌شناسی مسائل پیش‌روی اقتصاد ایران از منظر وزارتخانه مذکور از سوی دیگر، رویکردها و راهبردهای زیر در تدوین برنامه این وزارتخانه می‌تواند به شرح ذیل مدنظر قرار گیرد. مضافاً اینکه به نظر می‌رسد امور مربوط به ارتقای بهره‌وری عوامل تولید و دیپلماسی قدرتمند اقتصادی از جمله وظایف و راهبردهایی است که می‌بایست با تشریح مساعی کلیه دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط و بخش خصوصی (در قالب شورای گفت‌وگو)، سازمان برنامه و بودجه و وزارت امور خارجه پیگیری گردد:

- بهبود محیط کسب‌وکار کشور
- رفع موانع تولید پایدار، فراگیر و مستمر
- توانمندسازی بخش خصوصی
- ارتقاء بهره‌وری عوامل تولید
- توسعه صادرات غیرنفتی
- دیپلماسی قدرتمند همراه با توسعه روابط تجاری بین‌المللی

۳. اهم اهداف و برنامه‌ها ذیل راهبردهای بند ۳ به تفکیک حوزه‌های عملیاتی وزارتخانه

۳-۱. بهبود محیط کسب و کار کشور

محیط کسب‌وکار مناسب مهم‌ترین زمینه‌ساز سرمایه‌گذاری و عامل موثر برای رشد فعالیت‌های اقتصادی است و وظیفه دولت فراهم نمودن بستر کارآمد برای دستیابی به آرمان‌های ثروت‌آفرینی، شغل‌آفرینی و کارآفرینی است. افزایش نرخ رشد سرمایه‌گذاری، افزایش فرصت‌های شغلی، افزایش سهم ایران در تجارت بین‌الملل، مستلزم تبیین محیطی مناسب، مشوق و شفاف برای فعالان عرصه اقتصادی است. بهبود محیط کسب‌وکار با محوریت قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی و قانون بهبود مستمر محیط کسب‌وکار با تاکید بر رفع مجوزهای زاید و تسهیل شرایط کسب‌وکار از طریق هیأت مقررات زدایی و بهبود محیط کسب‌وکار، کاهش مداخله دولت در امور بنگاهداری بخش خصوصی، کاهش هزینه‌های مبادلاتی، تسهیل تامین مالی توسعه بخش غیردولتی، پرداخت هزینه‌های ناشی از تصمیمات دولت بر بخش غیردولتی و مشارکت دادن موثر نمایندگان تشکل‌های بخش غیردولتی در تصمیم‌سازی‌ها و تصمیم‌گیری‌های دولت می‌باشد. در این ارتباط طی سال‌های پس از تصویب قوانین مذکور و در راستای تحقق رویکردهای اصلی آن از منظر وزارت امور اقتصادی و دارایی اقدامات ذیل مورد توجه قرار گرفته است، لیکن کافی به مقصود نبوده و ضروری است در قالب برنامه و راهبردهای مشخص که در ادامه به آن اشاره می‌شود، تکمیل گردد:

الف- برخی از اقدامات انجام گرفته:

طبق بخشی از تبصره (۳) ماده (۷) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی، مصوبات هیات مقررات زدایی در مورد بخشنامه‌ها، دستورالعمل‌ها و آیین نامه‌ها پس از تایید وزیر امور اقتصادی و دارایی و در مورد تصویبنامه‌های هیات وزیران پس از تایید هیات وزیران برای کلیه مراجع صدور مجوزهای کسب‌وکار و کلیه دستگاه‌ها و نهادها که در صدور مجوزهای کسب و کار نقش دارند لازم الاجرا می‌باشد. در این خصوص، مصوبات هیات مقررات زدایی را می‌توان به این شرح تفکیک کرد: ۱. مصوبات ناظر بر تعداد مجوزها، ۲. مصوبات ناظر بر ایجاد تعامل و هماهنگی بین دستگاه‌ها، ۳. مصوبات ناظر بر اصلاح رویه‌ها، ۴. مصوبات ناظر بر الزام دستگاه‌ها به تدوین و اصلاح مقررات و ۵. مصوبات ناظر بر لغو مقررات که به طور کلی، در طول دوره فعالیت هیات تا تیرماه سال جاری، ۵۱ نشست برگزار شده است که اموری همچون موارد ذیل را مدنظر قرار داده است:

۱. ایجاد احساس امنیت اقتصادی در بخش خصوصی از طریق ایجاد سازوکارهای گسترش حقوق مالکیت.
 ۲. شناسایی و مواجهه با عوامل اصلی بازدارنده در بهبود محیط کسب‌وکار و ارتقای شاخص‌های اقتصادی.
 ۳. طراحی سازوکارهای عملیاتی برای کاهش هزینه‌های مبادله‌ای از طریق ایجاد سازوکارهای حقوقی و قانونی.
 ۴. کاهش انحصارات دولتی در اقتصاد ایران و ایجاد و توسعه فضای رقابتی موثر در فعالیتهای اقتصادی.
 ۵. همکاری سازمان امور مالیاتی با شورای گفتگو جهت حل برخی از مشکلات فعالان اقتصادی، از جمله در حل مشکل کارگزاران گمرکی و مشکلات ایجاد شده برای پیمانکاران و اصلاح دستورالعمل تبصره (۱) ماده ۱۸۶ قانون مالیات‌های مستقیم.
 ۶. تامین مشارکت فعال و موثر تشکل‌های اقتصادی در تدوین یا اصلاح مقررات، بخشنامه‌ها و رویه‌های اجرایی.
 ۷. همکاری فعال با شورای گفت‌وگوی بخش خصوصی و دولت.
 ۸. بهبود جایگاه ایران در رتبه‌بندی‌های جهانی کسب و کار با همکاری دستگاه‌های اجرایی و نهادهای بین‌المللی، اعلام وضعیت اقتصادی مناسب کشور به سرمایه‌گذاران خارجی.
 ۹. تدوین و به تصویب رساندن آیین نامه به کارگیری ظرفیتهای روابط خارجی و نمایندگی‌های سیاسی کشور در خارج برای تولیدکنندگان داخلی و سرمایه‌گذاران در ایران و به‌ویژه صادرکنندگان کالاها و خدمات.
 ۱۰. همکاری با وزارت خارجه برای معرفی دیپلمات‌های تجاری و اقتصادی و ...
- علاوه بر موارد مذکور، اقدامات زیر به منظور ساماندهی مجوزها و شناسایی و رفع موانع کلیدی محل کسب‌وکار انجام شده

است:

۱۱. راه‌اندازی سامانه شناسایی قوانین و مقررات محل کسب‌وکار

۱۲. راه‌اندازی درگاه ملی مجوزهای کشور (G4B.ir) شامل سامانه‌های ذیل:

- سامانه سام (پنجره واحد صدور مجوزها)
 - سامانه دادور (دریافت و پیگیری شکایات مرتبط با مجوزها)
 - سامانه یاور (میز مشاوره کسب‌وکار)
 - سامانه نما (پایگاه اطلاع‌رسانی استعلامات و مجوزهای کشور)
۱۳. کاهش کمی عناوین مجوزهای حوزه کسب‌وکار (از جمله مجوز گواهی فعالیت نمایندگی شعب شرکت‌های خارجی).
۱۴. کاهش زمان صدور مجوزهای بررسی شده در هیأت (از جمله مجوز سرمایه‌گذاری خارجی با کاهش مدت زمان صدور آن به یک دوم).
۱۵. تقلیل هزینه کسب‌وکارها با توجه به اصلاح بخشنامه مالیات علی‌الحساب چهار درصد واردات کالا.
۱۶. حذف کد اقتصادی و یکسان نمودن کد اقتصادی با شناسه ملی و یا کد ملی اشخاص (حقیقی یا حقوقی).
۱۷. تنقیح گسترده مقررات دست‌وپاگیر سازمان امور مالیاتی.
۱۸. کاهش ۲۶ روزه استعلامات بدهی مالیاتی (از ۳۰ روز به کمتر از ۴ روز).
۱۹. راه‌اندازی پنجره واحد فیزیکی شروع کسب‌وکار در تهران.
۲۰. ارایه الکترونیکی، برخط و بدون مراجعه حضوری خدمات مالیات نقل و انتقال املاک در سراسر کشور (کاهش زمان از میانگین ۳۰ روز به کمتر از ۱ ساعت).
۲۱. اتخاذ تصمیم برای رفع انحصار از مجوزهای سردفتری، کارگزاری بورس، داروخانه و وکالت.
۲۲. کاهش تعداد عناوین مجوزهای وزارتخانه‌های جهاد کشاورزی (از ۴۴۴ عنوان مجوز به ۹۶ عنوان مجوز)، صنعت، معدن و تجارت (از ۸۹ عنوان مجوز به ۴۷ عنوان مجوز)، تعاون، کار و رفاه اجتماعی (از ۴۲ عنوان مجوز به ۱۵ عنوان مجوز)، میراث فرهنگی و گردشگری (از ۴۵ عنوان مجوز به ۳۱ عنوان مجوز).
۲۳. حذف مراجعات حضوری به شعب سازمان امور مالیاتی کشور.
۲۴. محاسبه و اعلام برخط مالیات نقل و انتقال قطعی املاک و حذف مراجعات حضوری در شهر تهران و انجام آن از طریق دفاتر اسناد رسمی.
۲۵. صدور برخط پاسخ استعلام‌ها و مدارکی نظیر اسناد سجلی، مدارک تحصیلی، ایثارگری، نظام وظیفه، گواهی عدم بدهی مالیاتی، عدم سوء پیشینه و ... برای مجوزهای صادره از درگاه ملی صدور مجوزهای کسب و کار و عدم نیاز به مراجعه حضوری افراد به مراجع ذیربط.
۲۶. اصلاح رویه‌های مرتبط با مجوز «تأسیس داروخانه‌ها».

۲۷. پیگیری شکایات صدور مجوزها از طریق درگاه ملی صدور مجوزهای کسب و کار.

۲۸. تکمیل و به‌روزرسانی اطلاعات بیش از ۷۰ هزار مجوز در حال صدور.

۲۹. کاهش استعلامات صدور مجوز واحدهای گلخانه‌ای و دام و طیور و آبیان نظیر حذف استعلام اعتبار پروانه چاه‌های

آب و کاهش زمان پاسخگویی به برخی استعلام‌ها مانند پاسخ استعلام حریم برق به حداکثر هفت روز کاری، زیست

محیطی به ده روز کاری و حریم خطوط انتقال گاز به ده روز کاری و ...

ب- برنامه‌هایی که می‌بایست در اولویت قرار گیرند:

۱. ارتقای ثبات و امنیت سرمایه‌گذاری و اجتناب از نااطمینانی برای بخش‌های تولیدی و صاحبان کسب و کارها به عنوان

رکن اصلی بهبود فضای کسب و کار از طریق ایجاد ثبات در سیاست‌ها، مقررات و دستورالعمل‌ها و یا خودداری از

صدور بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌های خلق‌الساعه

۲. پیش‌بینی ضمانت‌های اجرایی لازم برای اجرای مطلوب مواد (۲)، (۳) و (۲۴) قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار

مبنی بر اخذ نظر تشکل‌های اقتصادی در اصلاح و یا تدوین قوانین و مقررات کسب و کار

۳. اصلاحات لازم در قانون بهبود مستمر کسب و کار و ایجاد ضمانت اجرایی لازم برای اجرای آن

۴. سازوکاری اندیشیده شود که مصوبات هیأت مقررات‌زدایی از ضمانت اجرایی بیشتر برخوردار گردد و در صورت عدم

اجرای مصوبات هیأت مقررات‌زدایی، مدیران دولتی مشمول تخلفات اداری گردند.

۵. تقویت نقش و کارکرد شورای گفت‌وگو موضوع ماده (۱۱) قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار و تضمین ضمانت

اجرائی مصوبات آن.

۶. تفویض اختیارات لازم به رده‌های متناظر استانی با هدف تسهیل‌گری در فعالیتهای اقتصادی

۷. طراحی و تنظیم نقشه راه سرمایه‌گذاری و اشتغال با توجه به مزیت‌های نسبی و رقابتی استان‌ها، شهرستان‌ها و

مناطق و با در نظر گرفتن الگوهای ملی و محلی آمایش سرزمین

۸. ایجاد نظام جامع اطلاعات بازار کار به منظور پاسخگویی سریع و برخط نیازمندی‌های اطلاعاتی کارجویان،

کارفرمایان، سرمایه‌گذاران، صاحبان کسب و کار و کلیه ذینفعان بازار کار

۹. در همه سیاست‌گذاری‌های اقتصادی از جمله وضع پایه‌های مالیاتی جدید، وضع عوارض، تغییر مقررات گمرکی و ...،

هدف سیاست‌گذاری باید تقویت بخش رسمی باشد (تجربه وضع مالیات بر ارزش افزوده که علاوه بر درآمدزایی یکی

از اهداف مهم آن توسعه بخش رسمی در کشور بود اما به نتیجه نرسید باید مد نظر قرار گیرد).

۱۰. ضرورت اصلاح الگوی اعتبارسنجی برای کسب و کارهای خرد و کوچک

۱۱. اجرای سیستم کامل پنجره واحد الکترونیکی و ایجاد سیستم یکپارچه قوی صدور مجوزها مبتنی بر زیرساخت‌های GIS و تعیین زمان حداکثر یک ماه برای صدور مجوزهای شروع کسب‌وکار
۱۲. نظام "مالیات بر مجموع درآمد" از طریق استقرار سیستم مالیات بر درآمد دوگانه در راستای گسترش پایه‌های مالیاتی جدید، جلوگیری از فشار بی‌رویه به بخش خصوصی مولد و جذابیت بخشی به فعالیت‌های سرمایه‌گذاری پیاده‌سازی شود.
۱۳. هوشمندسازی نظام مالیاتی و حذف سیستم ممیزمحوری در محاسبات مالیاتی سود شرکت‌ها و درآمد خانوارها از طریق اتصال بانک‌های مختلف اطلاعاتی به یکدیگر اجرایی شود، به صورتی که تنها درصد کوچکی از افراد پر ریسک مشمول بررسی ممیزی مالیاتی گردند و جریمه بالقوه بالا جهت موارد عدم صداقت در خود اظهاری‌ها در نظر گرفته شود.
۱۴. امکان به‌روزرسانی لیست شرکت‌های ممنوع معامله (شرکت‌های صوری) در پورتال وزارت امور اقتصادی و دارایی در بازه‌های زمانی معقول فراهم شود و از هرگونه عطف به ماسبق شدن اجرائیات و اخذ جریمه از فعالان اقتصادی به واسطه معامله با شرکت‌هایی که بعداً به لیست سیاه اداره دارایی اضافه می‌شوند، ممانعت به عمل آید.
۱۵. هزینه اضافی استهلاک، در تکنولوژی‌های جدید با دو برابر نرخ یا نصف مدت استهلاک پیش‌بینی شده مورد پذیرش قرار گیرد.

۲-۳. رفع موانع تولید پایدار، فراگیر و مستمر

قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور در مردادماه ۱۳۹۳ به تصویب رسید. تعیین تکلیف بدهی‌های دولت به بخش خصوصی، تشویق سرمایه‌گذاری در فعالیت‌های منجر به صرفه‌جویی، افزایش سرمایه بانک‌ها، تسهیل شرایط بازپرداخت تسهیلات بدهکاران بانکی بخش خصوصی و تأمین سرمایه در گردش واحدهای تولیدی، بخشی از محورهای با اهمیت این قانون است. اهم اقداماتی که در سال‌های اخیر در وزارت امور اقتصادی و دارایی و در راستای رفع موانع تولید انجام شده است به شرح ذیل می‌تواند مدنظر قرار بگیرد:

الف- برخی از اقدامات انجام گرفته:

۱. ارائه تصویری روشن از وضعیت بدهی‌ها و مطالبات دولت و شرکت‌های دولتی از طریق تهیه و توزیع ۲۶ فقره گزارش جامع بدهی و مطالبات دولت و شرکت‌های دولتی در مقاطع فصلی و سالانه و ارسال به مراجع ذی‌صلاح؛
۲. توسعه و تعمیق بازار اوراق دولتی از مسیر اعتمادسازی، طراحی ابزار، شکل دهی بازار اولیه و ثانویه و ..؛
۳. سیال‌سازی انباره بدهی‌های دولت به پیمانکاران و طلبکاران بخش خصوصی از دولت از طریق اوراق بهادارسازی بدهی دولت به آنها در راستای ارتقای نقدینگی بنگاه‌های اقتصادی

۴. امکان تسویه مطالبات اشخاص حقیقی و حقوقی خصوصی و تعاونی از دولت با بدهی این اشخاص به سازمان‌ها و دستگاه‌های دولتی در قالب انتشار اسناد تسویه خزانه
۵. تسهیل تسویه مطالبات بنگاه‌های اقتصادی از دولت با بدهی آنها به سیستم بانکی از طریق سازوکار انتشار اسناد تسویه خزانه چهارضلعی (اسناد تسویه خزانه نوع دوم)
۶. انجمادزایی از منابع بانک‌ها در راستای ارتقای نظام تسهیلات دهی به بخش تولید از طریق واگذاری اموال مازاد بانک‌ها بر اساس ماده (۱۶) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور
۷. ایجاد پنجره واحد خدمات به منظور مراجعه فعالان اقتصادی به یک سامانه برای پرداخت مالیات بر درآمد حقوق و سهم بیمه تأمین اجتماعی.
۸. اصلاح و بازنگری و چارچوب‌های قانونی مالیات‌های مستقیم با هدف گسترش پایه‌های مالیاتی و ساماندهی معافیت‌های مالیاتی و کاهش فشار مالیاتی از بخش‌های مولد
۹. حمایت از بنگاه‌های اقتصادی در شرایط کرونا در قالب استمهال و تعویق پرداخت مالیات و جرائم مالیاتی

ب- برنامه‌هایی که می‌بایست در اولویت قرار گیرند:

۱. تسریع در ایجاد نهادهای تنظیم‌گر بخشی موضوع ماده ۵۹ قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی در راستای اعمال نظارت و تنظیم مقررات فعالیت در بخش‌های مختلف اقتصادی
۲. بازنگری در ساختار و تشکیلات سازمانی دبیرخانه شورای عالی اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی و بازآرایی حقوقی آن در قالب موسسه و یا نهاد عمومی غیردولتی و انتقال آن از وزارت امور اقتصادی و دارایی به ذیل نهاد ریاست جمهوری با حضور نمایندگان سه قوه و نمایندگان اتاق بازرگانی ایران در راستای رفع تعارضات منافع در نظارت بر سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی و قانون اجرای آن
۳. بازنگری در وظایف شورای رقابت و ارتقای ضمانت‌های اجرایی موضوع ماده (۶) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی با هدف توسعه و ارتقای رقابت‌پذیری بخش‌های خصوصی و تعاونی با بنگاه‌ها و شرکت‌های تابعه و وابسته به نهادهای عمومی غیردولتی
۴. استقلال بانک مرکزی و ساماندهی نظام بانکی کشور با هدف اجتناب از سلطه مالی دولت
۵. ایجاد تشکل‌های حل اختلافات مالیاتی بنگاه‌های اقتصادی با سازمان امور مالیاتی با رویکرد تسهیل و رفع مشکلات واحدهای تولیدی
۶. توسعه و تکمیل پروژه تنقیح قوانین و مقررات مالیاتی با هدف ساده‌سازی و شفاف‌سازی قوانین و مقررات در راستای کاهش هزینه‌های تمکین مودیان

۷. تمرکز بر شناسایی مودیان جدید مالیاتی و جلوگیری از فرار مالیاتی در راستای کاهش فشار بر مودیان شناسنامه‌دار و خوش حساب بویژه واحدهای تولیدی
۸. بخشودگی صد درصدی جرایم مالیاتی قابل بخشش واحدهای تولیدی دارای مشکل منوط به اجرای برنامه احیای تولید و افزایش دوره تقسیط بدهی‌های مالیاتی این بنگاه‌ها و یا امهال بدهی‌های مالیاتی آنها
۹. رفع و توقف عملیات اجرایی واحدهای تولیدی مشکل‌دار که دارای برنامه احیای تولید می‌باشند
۱۰. جهت‌دهی منابع بانک‌ها به سمت تولید از طریق تبیین رویکردها و سیاست‌های مشخص جهت اجتناب از انحراف نقدینگی به سمت فعالیت‌های سوداگرانه و مخرب
۱۱. تنظیم و تصویب آیین‌نامه اجرایی بند «و» تبصره ۵ قانون بودجه سال ۱۴۰۰ به نحوی که اولویت بر تهاتر بدهی کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی خصوصی که دارای مطالباتی از شرکت‌های دولتی بوده و از طرفی نیز تعهداتی نسبت به دستگاه‌های اجرایی دولتی و بانک‌های عامل دارند
۱۲. ایجاد بستر قانونی در خصوص پوشش ریسک نوسانات نرخ ارز برای فعالان اقتصادی، با تدوین آیین‌نامه تبصره (۳) ماده (۲۰) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر
۱۳. تسهیل واگذاری و فروش اموال تملیکی (مشمول بر ماشین‌آلات و تجهیزات تولید) به تولیدکنندگان
۱۴. روان‌سازی واردات مواد اولیه و کالاهای واسطه‌ای مورد نیاز در زنجیره تامین مواد تولید و ترخیص آن با ضمانت کافی طی مدت زمانی بسیار کوتاه
۱۵. اصلاح عملکرد بازارچه‌های مرزی و ساماندهی معافیت‌ها و کنترل تمامی مبادی ورود کالا توسط گمرک
۱۶. مقابله با قاچاق و واردات کالاهای مشابه داخلی و افزایش هزینه آن از طریق رصد و پایش کالاهای وارداتی تا سطح خرده‌فروشی‌ها
۱۷. ایجاد زنجیره‌های تولید با کشورهای منطقه و تقویت همکاری‌های سرمایه‌گذاری با کشورهای همسایه در مناطق مرزی
۱۸. اتخاذ تدابیر لازم برای تسهیل نقل و انتقال ارز و ایجاد زیرساخت‌های مورد نیاز حمل و نقل، تبادلات بانکی و غیره
۱۹. ساماندهی، شوک‌زدایی و باثبات‌سازی بازار ارز به جهت تبیین نقشه راه سرمایه‌گذاری در میان مدت
۲۰. ایجاد توسعه ابزارهای پوشش دهنده ریسک سرمایه‌گذاری‌ها از جمله در نوسانات ارزی و هزینه تولید ناشی از آن از طریق راه‌اندازی بازار مشتقات ارزی
۲۱. رفع تبعیض در حمایت از صنایع مختلف و ارتقای شفافیت در این خصوص با حذف ارز ترجیحی و قیمت‌های چندگانه
۲۲. اجتناب از فعالیت‌های سوداگرانه با اخذ مالیات بر عایدی سرمایه و اختصاص این منابع به سمت تولید

۲۳. ایجاد شرایط مناسب برای انتقالات ارزی سرمایه‌گذاران خارجی و تامین مناسب و به موقع ارز سرمایه‌گذاران خارجی
۲۴. کم کردن اثرات تحریم بر شرایط تجارت خارجی با استفاده از انواع روش‌ها و متنوع‌سازی مسیر نقل و انتقال پول، ارز جایگزین و استفاده از یک واحد پولی دیجیتال با کشورهای و بازارهای هدف
۲۵. حمایت از ایجاد صندوق‌های مخاطره‌پذیر در کشور

۳-۳. توانمندسازی بخش خصوصی

الف- برخی از اقدامات انجام گرفته:

۱. اجتناب از اخلال در وظایف حاکمیتی دولت بویژه در ارتقای ظرفیت‌های اقتصادی علیرغم تنگناهای ناشی از تحریم و بیماری کرونا از طریق ارتقای نظام تامین مالی پیمانکاران و طالبکاران از دولت با استفاده از اوراق مالی دولتی و تسهیل بدهی و مطالبات آنها با استفاده از سازوکارهای ماده (۲) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور
۲. توسعه و تعمیق بازار اوراق دولتی از مسیر اعتمادسازی، طراحی ابزار، شکل دهی بازار اولیه و ثانویه و ..
۳. تسویه و تهاتر بخشی از بدهی‌های غیربازار پذیر و در نتیجه افزایش نقدشوندگی دارایی‌های بازیگران اقتصادی
۴. تسویه بدهی دولت به سازمان تأمین اجتماعی و صندوق‌های بازنشستگی لشکری و کشوری و صندوق بازنشستگی فولاد از طریق ارایه حق الامتیاز و واگذاری سهام و حقوق مالکانه، واگذاری طرح‌ها و زیرطرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و طرح‌های سرمایه‌گذاری متعلق به دولت و شرکت‌های دولتی
۵. ایجاد کمیته ویژه واگذاری اموال مازاد بانک‌ها به جهت تسریع در اجرای ماده (۱۶) قانون رفع موانع تولید و انجام‌زدایی از اموال و املاک مازاد بانک‌ها
۶. الزام به رعایت اهلیت خریداران در واگذاری‌های کنترلی و مدیریتی
۷. ساماندهی طرح توزیع سهام عدالت و فراهم کردن بستر لازم جهت بهره‌مندی مشمولین این طرح؛ از منافع حاصل از آن و همچنین امکان اداره و خرید و فروش مستقیم این سهام

ب- برنامه‌هایی که می‌بایست در اولویت قرار گیرند:

۱. تعریف روشن و گسترده حقوق مالکیت خصوصی و تضمین آن با تکیه بر مشخص کردن نظام انگیزشی فعالیت‌ها در زمینه کسب سود، تراکم و انباشت سرمایه، ضوابط گسترش واحدهای تولیدی، سرمایه‌گذاری مجدد و دیگر عناصر پایه‌ای رشد

۲. کوچک کردن دولت و مقررات‌زدایی در جهت کاستن از مالکیت، مدیریت و مقررات و کنترل‌های دولتی و آزادسازی قیمت‌ها و تجارت و مبادلات
۳. رفع ابهام‌های نهادی، حقوقی و قانونی در زمینه روابط اجتماعی به‌ویژه در زمینه فعالیت‌های تولیدی در جهت ایجاد امنیت سرمایه و فضای مناسب سرمایه‌گذاری و رشد فعالیت بخش خصوصی
۴. منطقی کردن حمایت‌های دولتی و برقراری انضباط مالی و محدودیت‌های بودجه‌ای در جهت شکل‌گیری اقتصادی آزاد، غیردولتی و غیر یارانه‌ای
۵. زمینه‌سازی برای استقرار یک جریان رشد باثبات و اجتناب از تغییرات پیاپی سیاست‌ها
۶. ایجاد زیربنای لازم برای توسعه بخش خصوصی با تکیه بر اصلاحات نظام بانکی، ساماندهی بازار پول و گسترش و تعمیق بازار سرمایه
۷. ایجاد شرایط رقابت و کاستن از انحصارها و استقرار نهادهای تنظیم‌کننده
۸. پیگیری جدی برای اصلاح نظام بانکی مشتمل بر ارائه راهکارهای اصلاح و بهبود نظام بانکی و راهکارهای حفظ و استمرار ثبات و سلامت نظام بانکی
۹. پرداخت تسهیلات بر اساس اعتبار سنجی به منظور کاهش معوقات بانکی و چالش‌های مرتبط با این موضوع
۱۰. برنامه‌ریزی و اقدام جدی جهت کاهش بیکاری از طریق حمایت از واحدهای تولیدی و کالاهای ایرانی، توسعه صادرات و ترانزیت کالا و جلوگیری از واردات کالاهای لوکس و غیر ضرور و رفع موانع تولید
۱۱. بازنگری در جایگاه آژانس تشویق سرمایه‌گذاری کشور (سازمان سرمایه‌گذاری)، ضرورت تقویت جایگاه و نقش آن در نظام تصمیم‌سازی، تصمیم‌گیری، سیاست‌گذاری و اجرایی کشور
۱۲. بازطراحی نقش خزانه‌داری در اجرای عملیات بازار باز
۱۳. تقویت بازار ثانویه اوراق بدهی از طریق ایجاد حساب بازار پول (MMA) و صندوق بازار پول (MMF)
۱۴. آزادسازی قیمت محصولات نهایی شرکت‌های بورسی و رفع ممنوعیت‌های صادراتی و عدم قیمت‌گذاری نرخ ارز شرکت‌های بورسی صادرات محور
۱۵. رصد و پایش منابع در بازارهای رمز ارز به عنوان بازار رقیب جدی بازار سهام
۱۶. فاصله گرفتن از نگاه درآمدی به خصوصی‌سازی و رفتن به سمت واگذاری بنگاه‌ها با حداقل قیمت، مشروط به ارتقاء کارائی، بهره‌وری و اشتغال در بنگاه واگذار شده
۱۷. استفاده از سایر ظرفیت‌های ماده (۱۹) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی در واگذاری شرکت‌های دولتی بویژه روش پیمان مدیریت

۱۸. بررسی امکان واگذاری مدیریت برخی از بنگاه‌های کنترلی، به صورت موقت و تا زمان اصلاح ساختار بنگاه و آمادگی آن جهت انتقال کامل به بخش غیردولتی.

۱۹. شکل‌گیری یک چارچوب نظارتی قوی پس از واگذاری بنگاه، با هدف حفظ حقوق دولت و عموم مردم
۲۰. ایجاد و ساماندهی بازارها (بازار کار، بازار کالاها و خدمات، بازارهای مالی و ...) و استقرار تأسیسات معطوف به رشد و تنظیم فعالیت بخش خصوصی از طریق اصلاح قوانین و مقررات و نهادسازی‌های مناسب

۲۱. یکی از ابعاد توانمندسازی بخش خصوصی، تمرکز بر بنگاه‌های کوچک و متوسط با انجام اقدامات حمایتی برای توانمندسازی آنهاست. با توجه به نقش موثر بنگاه‌های کوچک و متوسط (SMEs) در ایجاد اشتغال و کاهش نابرابری‌های اقتصادی بین مناطق شهری و روستایی، رونق تولید، افزایش صادرات کشور و دستیابی به رشد و توسعه اقتصادی، می‌توان با حمایت از این بنگاه‌ها با تمرکز بر اقدامات سیاست‌گذاری یا قانون‌گذاری، دستیابی به اهداف توانمندسازی بخش خصوصی و تعاونی و مردمی کردن اقتصاد را تسریع نمود.

۲۲. ایجاد بانک تامین مالی مخصوص بنگاه‌های کوچک و متوسط با سیستم تصمیم‌گیری استانی و اهلیت محوری به جای وثیقه‌محوری

۲۳. تقویت حمایت از بنگاه‌های کوچک و متوسط با همکاری سایر دستگاه‌های اجرایی مرتبط با تجمیع ظرفیت صندوق‌های تضمین‌کننده اعتبار در تامین وثایق درخواستی بانک‌ها و موسسات مالی و اعتباری به هنگام اعطای تسهیلات

۲۴. تقویت و گسترش ارتباط بنگاه‌های کوچک و متوسط با بنگاه‌های بزرگ و صاحب بازار و نام تجاری در سطح ملی و بین‌المللی

۲۵. حمایت از شکل‌گیری سیستم جامع توزیع محصولات بنگاه‌های کسب و کارهای کوچک و متوسط در بازارهای هدف صادراتی

۲۶. آموزش اصول مدیریت اقتصادی به بنگاه‌های کوچک و متوسط و آشنا نمودن آنها با قوانین و مقررات

۲۷. دولت در فضای خصوصی‌سازی اقتصاد باید بپذیرد که دامنه فعالیت‌های خود را به امور حاکمیتی محدود کند و تمام تلاش و توان خود را صرفاً بر روی سیاست‌گذاری، هدایت، نظارت و پشتیبانی بخش خصوصی و تعاونی متمرکز کند. حتی نظارت نیز باید نظارتی راهبردی و منحصر به تدوین و تعیین استراتژی‌های نظارت باشد نه یک نظارت اجرایی. کنترل و نظارت در اجرا نیز باید بر مبنای همان استراتژی نظارتی توسط تشکل‌های بخش خصوصی صورت گیرد.

۲۸. مهمترین بستر برای بالا بردن توان رقابت بخش خصوصی بهبود فضای کسب و کار است. بهبود فضای کسب و کار کمک می‌کند تا فعالان اقتصادی به شرایطی برابر با رقبای خود دست پیدا کنند. در این مسیر لازم است در فرهنگ

- عمومی کشور نیز اصلاحاتی صورت گیرد. باید تولید و تلاش و کسب مشروع ثروت در باور عمومی جامعه و در سطح رسانه‌ها بخصوص رسانه ملی به یک ارزش تبدیل شده و بیکاری به عنوان یک عیب تلقی شود.
۲۹. توسعه مناسبات بین‌المللی و عضویت در مناسبات منطقه‌ای و جهانی در افزایش توان بخش خصوصی بسیار مؤثر است چراکه ضمن تسهیل شرایط حضور فعالان اقتصادی در بازارهای خارجی، آنها را از برخی پشتیبانی‌ها و امکانات خارجی نیز بهره‌مند می‌کند. بر این مبنا تعاملات ما در روابط خارجی از طریق سفارتخانه‌های کشورمان باید با اولویت اقتصاد صورت بگیرد و حتی دستورالعمل‌ها و روش‌ها بر مبنای اصل بازرگاری شود.
۳۰. طراحی سازوکار لازم به‌منظور برگزاری جلسات مداوم توسط وزارت امور اقتصاد و دارایی با حضور نمایندگان از اتاق ایران، گمرک، وزارت صمت و بانک مرکزی، برای اصلاح روش محاسبه قیمت پایه‌های صادراتی، به‌نحوی که بر اساس قیمت‌های جهانی و قیمت‌های بازارهای هدف صادراتی باشد.
۳۱. در فرآیند افزایش نقش بخش خصوصی و تعاونی در عرصه اقتصاد، باید یک نظام قضایی کارآمد، عادلانه، سریع و چابک، شفاف، منضبط و به دور از هرگونه فساد حاکم شود. بخش خصوصی و تعاونی اگر نگرانی از غیرعادلانه بودن قضاوت داشته باشد، بویژه در موردی که با دولت اختلاف نظر پیدا می‌کند، نمی‌تواند به فعالیت بپردازد. بخش خصوصی در فضایی که قضاوت، با پارامترهای غیراقتصادی، کند و زمان بر و غیرشفاف صورت می‌گیرد، خیلی زود از حیز انتفاع ساقط می‌شود.
۳۲. تعمیم استفاده از سازوکار اسناد تسویه خرانه از طریق امکان‌سازی تسویه مطالبات اشخاص حقیقی و حقوقی و خصوصی و تعاونی از دولت با بدهی‌های این اشخاص به نهادهای عمومی غیر دولتی از طریق تسویه بدهی نهادهای مذکور به بانک‌ها در قالب انتشار اسناد تسویه خرانه
۳۳. کمک به مدیریت نقدینگی کشور با استفاده از روش‌هایی همچون کارا نمودن بازارهای پولی و سرمایه‌ای و سوق دادن نقدینگی کشور به سمت سرمایه‌گذاری در بخش‌های مولد اقتصادی و توانمندسازی کشور برای مقابله با تحریم‌ها.
۳۴. تدوین لایحه امنیت و تضمین سرمایه‌گذاری
۳۵. ضرورت ایجاد سامانه تسهیلات نظام بانکی برای شفافسازی شرایط سود و جرائم تسهیلات
۳۶. نهاد رگولاتوری (تنظیم‌گر بخشی) غیر منتفع و قدرتمند و با ضمانت اجرای مناسب در حوزه تأمین و قیمت‌گذاری برق، نفت و گاز و پتروشیمی و تنظیم مقررات بخشی، جهت تضمین منافع تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان و جذب سرمایه‌گذار، طراحی و ایجاد گردد.
۳۷. ضمانت اجرای مصوبات شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی از طریق همکاری و هماهنگی بیشتر وزارت اقتصاد با شورای گفت‌وگو، افزایش یابد.

۳۸. مدیریت شرکت‌های دولتی (بدون انتقال مالکیت) برای دوره‌های معین و طی یک قرارداد شفاف که به صورت علنی منتشر خواهد شد، به بخش خصوصی یا یک کنسرسیوم حائز اهلیت در قبال اخذ ضمانت‌های شفاف واگذار شود. در مقابل، دولت در قرارداد فوق متعهد شود که از دخالت در اداره امور بنگاه‌های فوق پرهیز نماید.

۳-۴. ارتقاء بهره‌وری عوامل تولید

الف- برخی از اقدامات انجام گرفته:

۱. هوشمندسازی عملیات مالی دولت (جلوگیری از هم‌افزایی هزینه‌های عمومی دولت و عدم نیاز به مراجعه حضوری نمایندگان دستگاه‌ها به خزانه و کاهش بروکراسی‌های اداری و صرفه‌جویی در هزینه‌های جاری دستگاه‌ها) از طریق الکترونیکی نمودن کلیه فرآیندهای مرتبط با پرداخت وجوه عمومی، اختصاصی، سپرده و استرداد از مرحله درخواست وجه تا پرداخت نهایی
۲. استقرار کامل سامانه مدیریت حساب‌های بانکی دولتی (به نحوی که دستگاه‌های اجرایی قادرند کلیه عملیات بانکی از جمله افتتاح، انسداد، تغییر عنوان، تغییر امضاء، اخذ صورت‌حساب و ... را بدون مراجعه به خزانه یا بانک مرکزی انجام دهند)
۳. تدوین نقشه راه و برنامه عملیاتی توسعه دولت الکترونیک و اقتصاد هوشمند در قالب ۳۳ پروژه
۴. تدوین آیین‌نامه کمیته راهبری توسعه فناوری مالی (فین تک)
۵. ایجاد کمیته صیانت از حقوق شهروندی و گردش آزاد اطلاعات و راه‌اندازی سامانه اطلاعات اقتصادی و مالی کشور در راستای حقوق شهروندی.
۶. تهیه سند «افزایش تاب‌آوری کسب‌وکارها و احیا اقتصاد پس از کرونا

ب- برنامه‌هایی که می‌بایست در اولویت قرار گیرند:

۱. اولویت‌دهی به بهره‌وری به عنوان یک سرفصل مستقل، در سیاست‌گذاری‌های کشور و در دستور کار قرار گرفتن آن در مراجع سیاست‌گذاری عالی کشور
۲. تامین چارچوب‌های تامین مالی تحقق سهم ۳ واحد درصدی رشد اقتصادی از محل رشد بهره‌وری
۳. تبیین نقشه راه و جایگاه هر یک از ذینفعان اجرایی به الزام برای افزایش بهره‌وری در حوزه خود
۴. ایجاد تحول واقعی در نظام اداری کشور با هدف بازتعریف نقش‌ها در نظام اداری و اجرایی کشور با هدف ارتقای شفافیت و پاسخگویی و افزایش کارایی و اثربخشی در نظام اداری بویژه تمرکز بر تکمیل نظام دولت الکترونیک

۵. توسعه و استفاده کارآمد از فناوری اطلاعات و ارتباطات گسترش خدمات مشاوره‌ای بویژه در سطح بنگاه‌های کوچک و متوسط بویژه در حوزه‌های مدیریت کسب‌وکار، بازاریابی و ...
۶. ترویج و گفتمان‌سازی بهره‌وری در جامعه به عنوان یک مطالبه عمومی
۷. ایجاد، تقویت و بازآفرینی نقش سازمان‌های توسعه‌ای در بخش‌های مختلف اقتصادی

۳-۵. توسعه صادرات غیرنفتی (گمرک جمهوری اسلامی ایران)

الف- برخی از اقدامات انجام گرفته:

۱. استقرار گمرک الکترونیک و یکپارچه با تمرکز بر پنجره واحد بین‌المللی.
۲. هوشمندسازی فرایندهای اجرایی که می‌توان به مواردی از قبیل راه‌اندازی گمرک موبایل، بکارگیری مدیریت ریسک هوشمند و پویا، تبادل اطلاعات برخط و سیستمی با سایر دستگاه‌های دخیل در تجارت خارجی، توسعه دروازه مشترک مجازی در جهت ایجاد ارتباطات در سطوح منطقه‌ای و بین‌المللی و توسعه پروژه تیر الکترونیک (e-TIR) مابین گمرکات ایران و کشور آذربایجان اشاره کرد.
۳. تحقق گمرک الکترونیک به منظور خودکارسازی و هوشمندسازی عملیات گمرکی، حذف مراجعات غیرضرور و تکریم ارباب رجوع، دستیابی به اطلاعات تجاری، حفظ حقوق مردم و دولت و جلوگیری از تخلفات از طرق توسعه و استقرار سیستم یکپارچه گمرکی (ICS) و زمان سنجی ترخیص کالا (TRS).
۴. ایجاد و استقرار پنجره واحد تجاری در اجرای ماده (۱۲) قانون امور گمرکی با فرماندهی واحد.
۵. اجرای دقیق بسته‌های سازمان جهانی گمرک و اجرای کامل کنوانسیون تجدیدنظر شده کیوتو.
۶. اجرای برنامه مدیریت هماهنگ مرزی، برنامه استانداردهای امنیتی، و توسعه حسابرسی پس از ترخیص.
۷. توسعه کاربرد دستگاه‌های پرتونگاری جهت کنترل و ارزیابی و استفاده بیشتر از دستگاه‌های کنترل غیرمحموس.
۸. گسترش ارتباط با سازمان‌های بین‌المللی و به‌طور خاص با سازمان جهانی گمرک و تقویت همکاری‌های منطقه‌ای و پذیرش کنوانسیون‌های مهم گمرکی و الحاق به آن‌ها.
۹. حضور فعال، موثر و برنامه‌ریزی شده در اجلاس‌های سازمان‌های بین‌المللی و منطقه‌ای.
۱۰. استقرار نماینده دائمی در سازمان جهانی گمرک.
۱۱. اجرای پروژه مشترک با همسایگان (درب‌های مشترک مرزی و ایجاد پنجره واحد تجاری الکترونیک منطقه‌ای).
۱۲. ایجاد پنجره واحد الکترونیک (Single Window) و تبادل الکترونیک اطلاعات با سازمان‌های همکار و همجوار.

۱۳. برون‌سپاری ارائه خدمات منطبق بر سیاست‌های کلی اصل ۴۴ و قانون آن و طرح‌ریزی شیوه‌های مشارکت بخش خصوصی در سرمایه‌گذاری جهت ارتقای زیرساخت‌های گمرکی.
۱۴. توسعه سرمایه‌انسانی گمرک با آموزش و تربیت کارشناسان، ارزیابان و مدیران آگاه و توانمند در حوزه گمرک.
۱۵. بازمهندسی ساختار و فرآیند رسیدگی به اختلافات گمرکی در کمیسیون‌های رسیدگی به اختلافات گمرکی و تغییر نگاه حاکم بر آن از طریق اصلاح قانون و آیین‌نامه اجرایی امور گمرکی و تدوین آیین‌نامه اجرایی طرح رسیدگی به اختلافات در راستای افزایش استقلال و اختیارات کمیسیون‌ها و حاکمیت منافع ملی (به جای منافع گمرک).
۱۶. هماهنگی با سازمان توسعه تجارت و بانک مرکزی برای جلوگیری از صدور بخشنامه‌های متناقض و تکراری.
۱۷. اصلاح نظام ارزش‌گذاری کالاهای وارداتی و صادراتی در گمرک.
۱۸. اجرای طرح ارزیابی غیابی کالاهای وارداتی و اجرای طرح ارزیابی تخصصی در گمرکات تجاری بزرگ.
۱۹. ارائه تسهیلات ویژه به دارندگان کارت‌های بازرگانی طلایی، نقره‌ای و برنزی براساس نظام رتبه‌بندی اتاق ایران و صادرکنندگان ممتاز، نمونه و برتر و تولیدکنندگان و بازرگانان معتبر بر پایه نظر سازمان‌ها و تشکل‌های ذیربط.
۲۰. کاهش رسوب کالا در اماکن گمرکی و اظهار کالا به محض ورود کالا به بنادر و اماکن گمرک در دو مرحله.
۲۱. بهره‌گیری از اطلاعات گمرک در شفاف‌سازی در تخصیص ارزهای دولتی

ب- برنامه‌هایی که می‌بایست در اولویت قرار گیرند:

۱. ارائه مشوق‌های صادراتی نقدی و غیرنقدی همچون تخفیف ۵۰ درصدی در میزان حقوق ورودی کالا برای افرادی که ماشین‌آلات یا مواد اولیه مورد نیاز خطوط تولیدی خود یا سایرین تولیدکنندگان را با استفاده از ارز حاصل از صادرات وارد می‌کنند.
۲. معافیت هدفمند از پرداخت عوارض ماشین‌آلات و کالاهای واسه‌ای مورد نیاز تولیدات صادراتی
۳. توسعه فضاهای انبار و نگهداری کالا در مبادی تولید
۴. اصلاح و بازنگری در قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز به منظور جلوگیری جدی از قاچاق وارداتی و صادراتی با استفاده از سامانه‌های شناسایی و رصد کالا و ارتباط این سامانه‌ها به یکدیگر
۵. ساماندهی مبادلات مرزی از طریق اصلاح قانون ساماندهی مبادلات مرزی با تاکید بر صادرات در مقابل واردات
۶. اصلاح و بازنگری قوانین گمرکی به منظور تسهیل، آسان‌سازی و توسعه صادرات
۷. اجرای رویه‌های واردات در مقابل صادرات، و واردات با ارز متقاضی برای نهاده‌های تولید
۸. پرداخت حقوق ورودی برای واحدهای تولیدی در انتهای مرحله اظهار

۹. برنامه‌ریزی و اقدام جدی جهت کاهش بیکاری از طریق حمایت از واحدهای تولیدی و کالاهای ایرانی، توسعه صادرات و ترانزیت کالا و جلوگیری از واردات کالاهای لوکس و غیر ضرور و رفع موانع تولید
۱۰. الکترونیکی و هوشمند نمودن فرایندها در سطوح مختلف دولت

۳-۶. دیپلماسی قدرتمند همراه با توسعه روابط تجاری بین‌المللی (سازمان سرمایه‌گذاری خارجی و کمک‌های اقتصادی و فنی ایران و مرکز ملی مطالعات پایش و بهبود محیط کسب‌وکار)

الف- برخی از اقدامات انجام گرفته:

۱. برگزاری کمیته‌های مشترک سرمایه‌گذاری با کشورهای مختلف
۲. شناسایی و معرفی فرصت‌های سرمایه‌گذاری
۳. ایجاد فرآیند الکترونیکی شناسایی و به‌روزرسانی فرصت‌های سرمایه‌گذاری در پنجره واحد
۴. ایجاد سایت اینترنتی آژانس تشویق سرمایه‌گذاری ایران
۵. بازاریابی بین‌المللی فرصت‌های سرمایه‌گذاری
۶. ایجاد و عرضه بانک اطلاعاتی آنلاین فرصت‌های سرمایه‌گذاری
۷. مشارکت در رویدادهای بین‌المللی داخلی و خارجی مرتبط با سرمایه‌گذاری
۸. تدوین نقشه راه سرمایه‌گذاری استان‌ها
۹. ایجاد اطلس سرمایه‌گذاری کشور
۱۰. همکاری در تدوین و اصلاح قوانین و مقررات مرتبط با سرمایه‌گذاری خارجی
۱۱. مشارکت در تدوین لایحه مشارکت عمومی و خصوصی
۱۲. اصلاح آیین‌نامه تشکیل مرکز خدمات سرمایه‌گذاری استان
۱۳. الحاق تبصره ۳ به ماده ۱۴۲ آیین‌نامه اجرایی قانون امور گمرکی در ارتباط با اجازه ورود خودرو به سرمایه‌گذار خارجی
۱۴. آیین‌نامه اعطای مجوز اقامت پنج‌ساله به اتباع خارجی
۱۵. تدوین قانون جامع ایرانیان خارج از کشور
۱۶. ایجاد روش‌های مختلف انتقال سود و سرمایه خارجی از جمله تهاتر بین سرمایه‌گذاران خارجی
۱۷. تهیه ابزارهای تشویقی سرمایه‌گذاری خارجی از جمله فیلم، بروشور، اینفوگرافی و ...

ب- برنامه‌هایی که می‌بایست در اولویت قرار گیرند:

۱. ارتقای تصویر بین‌المللی کشور از طریق ارتقای شاخص‌های توسعه، فضای کسب‌وکار، شاخص ریسک و سایر شاخص‌های ذی‌ربط
۲. مقررات زدایی و حذف مقررات زائد و تضمین امنیت برای سرمایه‌گذاران خارجی
۳. اتخاذ تدابیر و سازوکارهای لازم برای بهره‌مندی از ظرفیت نیروی انسانی و جوامع دانشگاهی و پژوهشی در سطوح مختلف تجارت با جامعه بین‌المللی
۴. تقویت و توانمندسازی بخش خصوصی و فعالان اقتصادی برای بهره‌مندی از منابع مالی و فنی در چارچوب معاهدات و کنوانسیون‌های منطقه‌ای و بین‌المللی
۵. بکارگیری و استفاده کارآمد از ظرفیت توسعه مناسبات بین‌المللی و عضویت در مناسبات منطقه‌ای و جهانی
۶. توسعه روابط تجاری با سایر کشورها در قالب عقد قراردادهای تجارت ترجیحی با تجارت آزاد
۷. تدوین برنامه راهبردی ۵ ساله برای بسط و توسعه روابط تجاری با کشورهای همسایه (بویژه کشورهای حوزه خلیج فارس)
۸. بازنگری در جایگاه آژانس تشویق سرمایه‌گذاری کشور (سازمان سرمایه‌گذاری)، ضرورت تقویت جایگاه و نقش آن در نظام تصمیم‌سازی، تصمیم‌گیری، سیاست‌گذاری و اجرایی کشور
۹. ایجاد دفاتر معین و اعزام رایزنان سرمایه‌گذاری در کشورهای هدف
۱۰. ارتقای اعتبار و جایگاه قانونی مجوز سرمایه‌گذاری خارجی و الزام سایر دستگاه‌ها به اعتباربخشی
۱۱. اصلاح لایحه مشارکت عمومی و خصوصی با رویکرد امکان‌پذیر کردن ترکیب منابع بخش خصوصی داخلی و خارجی، صندوق توسعه ملی و منابع عمومی برای اجرای طرح‌های بزرگ زیرساختی که بازدهی اقتصادی دارند
۱۲. ضرورت ایجاد بانک‌های اطلاعاتی مکانیزه و مکان‌محور نظیر اطلس سرمایه‌گذاری و پرتال سرمایه‌گذاری کشور
۱۳. تمرکز امور مربوط به سرمایه‌گذاری خارجی در دستگاه تخصصی آن و الزام سایر دستگاه‌ها به هماهنگی با سازمان سرمایه‌گذاری
۱۴. تعیین وظایف و نقش هر یک از دستگاه‌های اجرایی در تحقق سرمایه‌گذاری خارجی در کشور
۱۵. پاسخگو نمودن دستگاه‌های اجرایی مرتبط نسبت به رفع مشکلات سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی

منابع و ماخذ:

۱. گزارش اهم عملکرد و دستاوردهای وزارت امور اقتصادی و دارایی هشت ساله دولت تدبیر و امید- سال ۱۴۰۰
۲. اقدامات و دستاوردهای دولت تدبیر و امید- وزارت امور اقتصادی و دارایی - مرکز بررسی‌های استراتژیک ریاست جمهوری - سال ۱۳۹۹
۳. گزارش‌های اتاق‌های بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی استانهای ارومیه، آبادان، بندرعباس، بیرجند، بجنورد، خراسان رضوی، شیراز، سمنان، کرمان، همدان و نظرات تجمیعی کمیسیون‌ها اتاق ایران
۴. مجموعه قوانین (قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی، قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار، قانون تشکیل وزارت امور اقتصادی و دارایی، قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور، قانون برنامه ششم توسعه و ...)